

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Основою іншомовної комунікативної компетенції є мовленнєві вміння в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі. Їх формування – практична мета навчання іноземних мов у школі. Незважаючи на те, що аудіювання і говоріння належать до усної форми спілкування, а читання та письмо – до письмової, обидві форми комунікації взаємодіють і доповнюють одна одну, оскільки користуються одним кодом – мовою. Водночас кожний вид мовленнєвої діяльності має свої психолінгвістичні особливості і потребує спеціальної методики навчання [1, 117].

У зв'язку з орієнтацією шкільного процесу навчання на практичне володіння іноземною мовою проблемі розуміння мови на слух надається велике значення.

Термін «аудіювання», який був введений в літературу американським психологом Брауном, означає розуміння сприйнятого тексту на слух і є перцептивною розумовою мнемічною діяльністю [2, 10].

Серед визначальних рис аудіювання, як виду мовленнєвої діяльності, виділяють наступні:

- реалізує усне безпосереднє спілкування;
- дає розуміння сприйнятого смислового змісту та вербальну або невербальну реакцію на почуте;
- служить важливим засобом навчання іноземної мови.

Воно дає можливість опановувати звукову сторону мови, що вивчається, її фонемний склад і інтонацію: ритм, наголос, мелодіку. В той самий час аудіювання полегшує оволодіння мовленням, читанням і письмом [3, 32].

Н. І. Гез відзначає, що формування і пізнання образів носять фазовий характер, і хоча у окремих авторів є розбіжності в найменуванні і у визначенні послідовності цих фаз, у всіх роботах підкреслюється тісний взаємозв'язок процесів формування і пізнання, тобто сприйняття і пізнавання. Характеризуючи суть сприйняття (слухового і зорового), треба розрізнити два поняття: *сприйняття* – процес виділення і засвоєння інформативних ознак (тобто формування образу) і *пізнавання* – пізнання сформованого образу в результаті зіставлення його з еталоном [4, 32].

Між слуховим і мовленнєвим аналізаторами встановлюється міцний функціональний зв'язок. Що стосується зорового аналізатора, то відомо, що оптичні сигнали перевершують всі інші в отриманні інформації про зовнішній світ. При аудіюванні зоровий аналізатор значно полегшує сприйняття і розуміння мови на слух. Такі зорові опори, як органи мовлення, жести, міміка та інші, підкріплюють слухові відчуття, полегшують внутрішнє промовляння і з'ясування змісту промови. Значення внутрішнього мовлення для розуміння дуже важливе [5, 33].

Найбільш доцільною на початковому етапі вважається така послідовність підключення джерел інформації до процесу викладання німецької мови: мовлення вчителя + наочність; мовлення вчителя + слайди, кадри діафільму; мовлення вчителя; аудіозапис (голос викладача); аудіозапис (голос диктора); мовлення вчителя + відеофільм; відеофільм + незнайомий голос; телебачення (програми для дітей).

Таким чином, оволодіння аудіюванням як видом мовленнєвої діяльності повинно забезпечувати успішний процес комунікації, розвивати уміння учнів говорити і розуміти іноземну мову.

Список використаних джерел і літератури:

1. Ніколаєва С.Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах / С. Ю. Ніколаєва. – К., 2002. – 117 с.
2. Браун Дж. Восприятие английской речи на слух / Дж. Браун. – М., 2000. – 10 с.

3. Басіна А. Методика викладання іноземної мови в початковій школі / Алла Басіна. – К.: Шкільний світ, 2007. – С. 32-37.

4. Гез. Н. И. Роль условий общения при обучении слушанию и говорению / Н. И. Гез // Иностранные языки в школе. – 2000. – №5. – С. 32.

5. Амонашвили Ш. А. Психологические особенности усвоения второго языка школьниками / Ш. А. Амонашвили. – М., 2001. – С. 19-35.

Науковий керівник: к. пед. наук, доцент Титаренко О. І.

*Barnjakowa V. M., Bondarenko A. V.
Bohdan-Chmelnytzkyj-Universität Tscherkasy*

AUSSPRACHESCHULUNG IM UNIVERSITÄREN BEREICH

Um perfekt Deutsch sprechen zu können, reichen lexikalische und grammatische Kompetenzen nicht aus. Deutschsprechende (Muttersprachler und Nicht-Muttersprachler) kann man exakt erst dann verstehen und von ihnen verstanden werden, wenn man auch über die phonologische Kompetenz verfügt, d.h. wenn man die deutsche Standardaussprache normgerecht beherrscht. Aus diesem Grunde schenken sowohl deutsche als auch heimische Phonetiker der Aussprache im Ausbildungsprozess der künftigen Deutschlehrer viel Aufmerksamkeit [1; 2; 4; 5]. Die normgerechte Aussprache ist für alle vier Sprechfertigkeiten wichtig, „jedoch bedeutender“, so R. Rausch, „ist sie für die mündliche Beherrschung einer fremden Sprache“ [3, 11] (in unserem Fall Deutsch).

Für künftige Deutschlehrer sind neben guten Sprachkenntnissen und Sprechfertigkeiten auch fachlich-berufliche Kenntnisse und Fertigkeiten von Bedeutung. Dazu gehört unter anderem die Fertigkeit, Fehler feststellen und sie korrigieren zu können.

Das Anliegen unserer Untersuchung war es, die Aussprache der Deutschstudierenden des 2. Studienjahres zu betrachten, um typische Fehler festzustellen. Zuerst wurden Aufnahmen beim Vorlesen von Studenten eines Kapitels aus dem Audiobuch „Jungs sind keine Regenschirme“ von Ch. Habersack gemacht. Mit Hilfe der Beobachtungsmethode wurden die Fehler auf segmentaler und prosodischer Ebenen fixiert. Die auditive Methode half uns diese Fehler zu analysieren.

Zu den typischen lautlichen Fehlern gehören die folgenden:

- falsche Aussprache von [ç]: *sich, Jugendliche*;
- Schwierigkeiten mit hell und dunkel vokalisiertem r-Laut: *aber, Partner / er, vor*;
- Schwierigkeiten beim Unterscheiden zwischen kurzen und langen Vokalen: *es gibt, sagt*.

Auch auf der prosodischen Ebene sind typische Fehler festgestellt worden.

Das sind die folgenden:

– falsche Betonung der Komposita: *Oberlippe, Walzer-Schritt, Tanzpartner* wobei die zweite Komponente hauptbetont wird;

– Schwierigkeiten mit der progredienten Intonation beim Vorlesen (Aufteilung der Phrase in Syntagmen).

Auf Grund unserer Erfahrung sind die Fehler dieser Art dadurch zu erklären, dass die Unterrichtsstundenzahl im Studienfach „Praktische Phonetik“ im Verhältnis zur Stundenzahl für selbstständige Arbeit wesentlich geringer ist. Für die Vervollkommnung der phonetischen Kompetenz muss die selbstständige Arbeit der Studierenden intensiviert werden, was zur besseren Ausspracheschulung führen würde. Dazu stehen heutzutage viele effektive und hochwertige Lehrmaterialien im Internet zur Verfügung, die kostenlos benutzt werden können. Es könnte Folgendes den Deutschstudierenden empfohlen werden: «GermanSkills.com», «Deutsch lernen mit DW» sowie eine Reihe von Audiobüchern, die auch kostenlos im Internet vorhanden sind.

Literaturverzeichnis:

1. Bunk, B. Phonetik aktuell. Ismaning : Max Hueber Verlag, 2009. 86 S.
2. Curriculum für den sprachpraktischen Deutschunterricht an pädagogischen Fakultäten der Universitäten und pädagogischen Hochschulen. K.: Ленвіт, 2004. 256 с.
3. Rausch, R., Rausch, I. Deutsche Phonetik für Ausländer. Leipzig, Berlin, München, Wien, Zürich, New York. Langenscheid. Verlag Enzyklopädie, 1991. 404 S.